

P.Z. br. 356

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/18-12/62
Urbroj: 50301-25/18-18-6

Zagreb, 19. srpnja 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	19-07-2018	
Klasifikacijska oznaka:	330-01/18-01/04	Org. jed. 6.5
Uredžbeni broj:	50-18-04	Pril. Vrij.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (predlagatelj: Klub zastupnika Živoga zida i SNAGA-e u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 330-01/18-01/04, urbroja: 65-18-03, od 7. lipnja 2018. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (predlagatelj: Klub zastupnika Živoga zida i SNAGA-e u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Živoga zida i SNAGA-e u Hrvatskome saboru, aktom od 5. lipnja 2018. godine, iz sljedećih razloga:

Odredbom članka 22. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; u daljnjem tekstu: ZOO) uređena je valuta obveze. Stavkom 1. toga članka propisano je da je dopuštena odredba ugovora prema kojoj se vrijednost ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske izračunava na temelju cijene zlata ili tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti. U tom slučaju, ako strane nisu ugovorile drugi tečaj, obveza se ispunjava u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja (članak 22. stavak 2. ZOO-a). Prema stavku 3. istoga članka, ako novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti, njezino se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja. Stavkom 4.

istoga članka propisano je da se odredbe ZOO-a o kamatama primjenjuju na novčanu obvezu neovisno o valuti u kojoj je izražena.

Prijedlogom zakona se predlaže izmijeniti odredbu članka 22. ZOO-a na način da se zabrani ugovaranje valutne odnosno zlatne klauzule kojima se vrijednost ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske izračunava na temelju cijene zlata ili tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti. Osim toga, predlaže se da se u slučaju kada novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti i u slučaju kada je, protivno zakonu, ugovorena valutna klauzula ispunjenje obveze može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema srednjem tečaju koji je objavila Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan nastanka novčane obveze odnosno da se visina obveze izračunava prema vrijednosti zlata na dan nastanka novčane obveze (umjesto sada propisanog prodajnog tečaja koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka, koji vrijedi na dan dospelosti odnosno po zahtjevu vjerovnika na dan plaćanja). Također, predlaže se da se zabrana ugovaranja valutne odnosno zlatne klauzule te način određivanja tečaja kada je, protivno propisanoj zabrani ugovorena valutna odnosno zlatna klauzula ili plaćanje u zlatu ili stranoj valuti, primjenjuje i na neispunjene novčane obveze nastale prije stupanja na snagu predloženog Zakona. Predloženi članak 22., za razliku od važećeg članka 22. ZOO-a ne sadrži odredbu kojom je propisano da se odredbe ZOO-a o kamatama primjenjuju na novčanu obvezu neovisno o valuti u kojoj je izražena.

Dakle, predlaže se propisivanje zabrane ugovaranja valutne klauzule i zlatne klauzule, te se potiče strogo načelo monetarnog nominalizma, odnosno, kako navodi predlagatelj, povratak monetarnog suverenizma. Nadalje, predlaže se da se, u slučaju kada je protivno zakonu ugovoreno ispunjenje obveze plaćanjem u zlatu ili u stranoj valuti, takva obveza ispuni u valuti Republike Hrvatske prema srednjem tečaju koji objavi Hrvatska narodna banka, a koji tečaj vrijedi na dan nastanka novčane obveze, odnosno prema cijeni zlata na dan nastanka novčane obveze.

Prijedlog za izmjenu članka 22. ZOO-a predlagatelj obrazlaže potrebom zaštite dužnika, odnosno, potrošača i to zbog navodne zlouporabe zaštite vjerovnika, u prvom redu kreditnih institucija, od inflacije špekulativnim aktivnostima. Predlagatelj ukazuje na probleme uzrokovane ugovaranjem valutne klauzule u švicarskim francima u ugovorima o kreditima ističući kako se sprječavanje nastanka takvih okolnosti u budućnosti, ne može riješiti „parcijalnim *post factum*“ mjerama, već predloženom izmjenom, zabranom ugovaranja valutne klauzule, kojom bi se u potpunosti uklonio valutni rizik kod svih kreditnih dužnika što se posebice odnosi na potrošačke obveze, čime bi se onemogućilo ponavljanje kriznih situacija poput onih s kreditima koji sadržavaju valutnu (monetarnu) klauzulu u švicarskim francima. Predlagatelj povratno djelovanje zakona obrazlaže tvrdnjom da je riječ o tzv. kvazi ili nepravoj retroaktivnosti jer se odnosi na nedovršene situacije odnosno neispunjene novčane obveze.

Valutna klauzula u hrvatski pravni sustav je uvedena 1994. godine Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 3/94) te je postala uobičajena u poslovnoj praksi kod sklapanja ugovora (posebice ugovora o kupoprodaji nekretnina, zakupu, najmu, zajmu, kreditu, leasingu itd.), a ona predstavlja dopuštenu iznimku od načela monetarnog nominalizma.

Naime, ZOO-om je propisano načelo monetarnog nominalizma prema kojem se novčana obveza mora ispuniti tako da dužnik isplati onaj broj novčanih jedinica na koji obveza glasi, osim kad zakon određuje što drugo. Za navedeno načelo Ustavni sud Republike Hrvatske je u Rješenju, broja: U-I-1746/2006, od 17. lipnja 2009. godine zaključio sljedeće: „Zakonodavac se opredijelio za načelo monetarnog nominalizma na temelju članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske, slijedeći dominantnu zakonodavnu praksu europskih država i tradiciju hrvatskog pravnog sustava koja je bila utemeljena na sudskoj praksi prije stupanja na snagu Zakona o obveznim odnosima 1978. godine. Navedena zakonska odredba ostavlja ugovornim stranama da kod nastanka ugovorne obveze mogu slobodno ugovoriti različita sredstva da se zaštite od rizika promijene vrijednosti novca ugovarajući valutnu klauzulu (članak 22. stavak 1. ZOO-a), indeksnu klauzulu (članak 23. ZOO-a) ili kliznu skalu (članak 24. ZOO-a).“.

Vlada Republike Hrvatske napominje da je valutna klauzula, uređena odredbama članka 22. stavaka 1. i 2. ZOO-a, sredstvo koje ugovornim stranama stoji na raspolaganju da se zaštite od rizika promjene vrijednosti novca. Potreba za takvom zaštitom posebno dolazi do izražaja u ugovorima u kojima se novčane obveze ispunjavaju dulje vrijeme nakon sklapanja ugovora. Hoće li ugovorne strane ugovoriti primjenu valutne klauzule ovisi o njihovoj volji i izboru – takva klauzula ne „nameće“ im se propisom jer nije prisilne, nego dispozitivne naravi. Valutna je klauzula zakonom predviđeni instrument zaštite promjene vrijednosti novca bilo kojeg vjerovnika, kako banaka tako i građana i poduzetnika, odnosno bilo koje fizičke i pravne osobe u Republici Hrvatskoj koji u određenom pravnom poslu, npr. ugovoru o prodaji, ugovoru o zakupu i sl. imaju zakonom dopuštenu mogućnost ugovaranja iste, te koji se pri ugovaranju iste rukovode svojim poslovnim i osobnim interesima.

Valutna klauzula u kreditnim odnosima u Republici Hrvatskoj, između ostaloga, posljedica je činjenice da je većina štednih i oročenih depozita u bankama u stranoj valuti, pretežito eurima. Hrvatski su štediša, naime, naviknuti na štednju u stranoj valuti zbog negativnih iskustava s inflacijom i brojnim devalvacijama u prošlosti, ali i zbog tradicionalno velikih priljeva deviza od turizma i radničkih doznaka iz inozemstva. Tako je gotovo 60% ukupnih depozita u bankovnom sustavu u stranoj valuti (i manjim dijelom s valutnom klauzulom) i taj je udio tijekom posljednja dva desetljeća bio postojan unatoč kontinuirano atraktivnijim kamatnim stopama na kunsku štednju u odnosu na deviznu.

U odnosu na bankarsko poslovanje, bankovna usluga definirana Zakonom o kreditnim institucijama (Narodne novine, br. 159/13, 19/15, 102/15 i 15/18) je primanje depozita ili drugih povratnih sredstava od javnosti i odobravanje kredita iz tih sredstava, a za svoj račun. Imajući u vidu navedeno, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na činjenicu da je udio deviznih depozita i dalje značajan te na dan 31. ožujka 2018. godine iznosi 59,1%, dok je u valutnoj strukturi dominantno zastupljen euro i iznosi 52,9%.

Budući da banke u Republici Hrvatskoj u svojim izvorima sredstava imaju pretežito depozite u stranoj valuti, one odobravaju i kredite koji su valutnom klauzulom vezani uz stranu valutu, a u manjem dijelu i devizne kredite. Na taj način banke osiguravaju valutnu usklađenost imovine i obveza, čime se one štite od tečajnog rizika, a zaštita od rizika ključ je povjerenja u sigurnost i stabilnost bankovnog sustava.

Zabranom kreditiranja uz valutnu klauzulu, odnosno u devizama u poslovnim odnosima između domaćih osoba, tečajni rizik bi se drukčije prerasporedio između domaćih osoba. Zabranom kreditiranja snažno bi se smanjila izloženost klijenata banaka, a za isti iznos bi se povećala izloženost banaka tečajnom riziku. Za očekivati je da bi banke morale poduzeti mjere kojima će se zaštititi od mogućih troškova promjene tečaja (tj. trebale bi povećati svoj kapital), a to znači da bi mogle povećati kamatne stope na nove kredite i naknade te pooštriti uvjete kreditiranja.

Vlada Republike Hrvatske ističe da, kada bi se tečaj kune prema euru trajno fiksirao, po definiciji bi nestali rizici za financijsku stabilnost povezani s promjenom tečaja kune i time u manjoj mjeri otklonili rizici koje stvara zakonska inicijativa. Takva bi promjena monetarnog i tečajnog režima bila moguća s obzirom na trenutnu razinu međunarodnih pričuva. Međutim, fiksni tečajni režim ima i svoje mane, budući da se tada cjelokupna gospodarska politika treba podrediti cilju održavanja fiksnog tečaja. Time bi se potpuno izgubila mogućnost korištenja promjene deviznog tečaja kao jednog od instrumenata ekonomske prilagodbe, koja je sada ipak prisutna u određenoj ograničenoj mjeri.

Nadalje, člankom 22. stavkom 3. ZOO-a, propisan je način ispunjenja novčane obveze, koja, protivno zakonu, glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti. U tom se slučaju njezino ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske. Odredba članka 22. stavka 3. ZOO-a potrebna je neovisno o odredbama stavaka 1. i 2. istoga članka, jer bi bez te odredbe ugovor, kao protivan prisilnim odredbama posebnih propisa (kojima je propisano kada je dopušteno ugovarati plaćanja u stranoj valuti), bio ništetan. Tu odredbu predlagatelj predlaže stavkom 2. Prijedloga izmijeniti na način da valutu obveze vezuje za dan nastanka obveze, čime se zapravo ukida (poništava) učinak valutne klauzule, što može biti na štetu vjerovnika, ali i dužnika, ovisno o kretanju tečaja.

Predloženi stavak 2. članka 22. Prijedloga zakona glasi: „(2) Ako novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili stranoj valuti ili u valuti Republike Hrvatske u odnosu izračuna prema stranoj valuti njezino se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema srednjem tečaju koji je objavila Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan nastanka novčane obveze odnosno prema vrijednosti zlata na dan nastanka novčane obveze.“

Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da je navedena odredba nejasna jer predviđa da bi se ugovori o kreditu koji bi bili ugovoreni u protuvrijednosti strane valute plaćali u kunama po tečaju na dan nastanka novčane obveze. Nije jasno radi li se o nastanku obveze plaćanja, odnosno dospijeću pojedinog anuiteta, odnosno rate kredita, ili nastanku kreditne obveze u trenutku sklapanja ugovora o kreditu ili puštanja kredita u tečaj.

Ako je drugo tumačenje ispravno, predložena odredba je izuzetno sporna s pozicije zaštite potrošača, jer bi za većinu potrošača navedeno značilo veliko retroaktivno povećanje obveza korisnika kredita uslijed jačanja tečaja kune. Naime, rate i glavnica kredita čije su obveze ugovorene s valutnom klauzulom u euru mogle bi se bitno (i do 5%) povećati.

Ako je ispravno tumačenje da se radi o danu dospijeća pojedinog anuiteta, odnosno rate, Vlada Republike Hrvatske ističe da Prijedlog zakona ne bi utjecao na trenutnu valutnu poziciju, nego bi se odnosio na postojeće odobrene kredite koji nisu podmireni u cijelosti, odnosno na buduće odobrene kredite. Ovakvo razumijevanje zakona ne dovodi do šoka u funkcioniranju financijskog sustava i gospodarstva u cjelini, ali bi moglo utjecati na

buduću dostupnost kredita. Sve banke značajno bi promijenile politike upravljanja imovinom i obvezama. To bi posljedično utjecalo na politike odobravanja kredita. Osim toga, moguće je da bi pojedine banke ponovo razmislile politiku držanja banke kćeri u Republici Hrvatskoj u odnosu na politiku korištenja slobode pružanja usluga, odnosno poslovnog nastana.

Predloženi stavak 3. članka 22. Prijedloga zakona glasi: „(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovog članka primjenjuje se i neispunjene novčane obveze nastale prije zabrane ugovaranja novčane obveze na temelju cijene zlata ili tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti.“.

Vlada Republike Hrvatske smatra da nije jasno na koje obveze se primjenjuju stavci 1. i 2. Prijedloga zakona, odnosno podrazumijevaju li neispunjene novčane obveze kreditnu obvezu u cijelosti ili dospjele, a neispunjene rate ugovora o kreditu. Nejasno je je li posljedica odredbe stavka 1. kada se ista primjeni na postojeće ugovorne odnose, ništetnost ugovorene valutne klauzule od trenutka sklapanja ugovora ili od trenutka stupanja na snagu predloženog Zakona. Ako bi se radilo o ništetnosti ugovorne odredbe od trenutka sklapanja ugovora, nije propisano na koji bi se način riješili međusobni odnosi banke i klijenta s te osnove. Nije propisano npr. bi li banke bile u obvezi napraviti nove reobračune, dostaviti klijentima obavijesti o tim reobračunima te potraživati razlike koje bi bile rezultat tih reobračuna. U konačnici, ovakav pristup mogao bi dati pravo bankama da prisilnim putem naplate eventualne razlike manje plaćenog iznosa za obveze iz kredita, koje su nastale kao posljedica jačanja kune u odnosu na stranu valutu u odnosu na koju je ugovorena valutna klauzula.

Dodatno, postavlja se pitanje koje su posljedice ovakve odredbe na izvršene upise sredstava osiguranja u zemljišnim knjigama koja su u pravilu upisana prema obvezama iz ugovora o kreditu dakle u kunama uz valutnu klauzulu u stranoj valuti.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske smatra da se radi o nedopuštenoj povratnoj primjeni zakona, odnosno o odredbi koja je u suprotnosti s člankom 90. stavcima 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Predlagatelj u obrazloženju Prijedloga zakona navodi da je predložena retroaktivna primjena dopuštena u skladu s člankom 90. stavkom 5. Ustava Republike Hrvatske te da se radi o tzv. kvazi ili nepravoj retroaktivnosti jer se odnosi na nedovršene situacije odnosno neispunjene novčane obveze. Također se poziva na shvaćanje opravdanosti povratnog djelovanja koji iznosi Ustavni sud Republike Hrvatske u Odluci, broja: U-I-4455, od 4. travnja 2017. godine.

U konkretnom slučaju Prijedlogom zakona se predlaže povratna primjena na „neispunjene novčane obveze“ nastale prije zabrane ugovaranja valutne klauzule. Iz ovakve formulacije se može zaključiti da se predlaže retroaktivna primjena ovoga propisa i na novčane tražbine po ugovornim odnosima koji su prije stupanja na snagu predloženog Zakona prestali (otkazani ugovori, odnosno oni koji nisu prestali ispunjanjem obveze). Ovakva retroaktivna primjena nije dopuštena. Stajalište o zabrani ovakve retroaktivne primjene zauzeo je i Ustavni sud Republike Hrvatske upravo u Rješenju, broja: U-I-4455, od 4. travnja 2017. godine u kojoj je utvrdio da iz načela vladavine prava iz članka 3. Ustava vezano uz zaštitu vlasničkih prava iz članka 48. stavka 1. Ustava, koje za stranke proizlaze iz valjano

sklopljenih ugovora, proizlazi da zakonodavac nije ovlašten intervenirati u završene ugovorne odnose.

Nadalje, kada se promatra predloženo povratno djelovanje zakona na „neispunjene novčane obveze“ koje proizlaze iz ugovora koji bi na dan stupanja na snagu predloženog Zakona još bili u tijeku (tzv. neprava ili kvazi-retroaktivnost), Vlada Republike Hrvatske ističe da je zakonska odredba kojoj je dano povratno djelovanje suglasna s Ustavom Republike Hrvatske samo ako je takvo djelovanje propisa u javnom interesu, odnosno ako se takvim djelovanjem propisa ostvaruju ciljevi koji imaju veći društveni značaj od pravne sigurnosti na koju su subjekti određenog pravnog odnosa računali kao i samo ako željeni legitiman cilj nije moguće na drugi način ostvariti. Spomenuta iznimka, prema kojoj propis može djelovati retroaktivno, limitirana je primjenom načela razmjernosti što podrazumijeva da je takvo povratno djelovanje nove zakonske norme na slučajeve nastale prije njegova stupanja na snagu neophodno za postizanje željenoga cilja.

Vlada Republike Hrvatske smatra kako se iz svih ranije opisanih razloga ne može ocijeniti da se radi o zakonskom rješenju koje je u javnom interesu.

Predlagatelj navodi da se radi o javnom interesu zaštite potrošača, zaštite nacionalnog gospodarstva i zaštite monetarnog suvereniteta, ali ne obrazlaže na koji to način dopuštenost ugovaranja valutne i zlatne klauzule štetno utječe na nacionalno gospodarstvo i monetarni suverenitet, kao i na koji bi to način zabrana valutne klauzule utjecala pozitivno na zaštitu potrošača, nacionalno gospodarstvo i monetarni suverenitet. Suprotno uvjerenju predlagatelja, učinak predloženih izmjena mogao bi biti upravo negativan po interese zaštite potrošača, odnosno gospodarstvo u cjelini. Također predlagatelj nije obrazložio iz kojih razloga smatra da su u konkretnom slučaju ispunjeni zahtjevi razmjernosti, odnosno zašto bi retroaktivna primjena predloženog Zakona bila nužna za zaštitu nacionalnog gospodarstva i monetarnog suvereniteta.

Vezano uz monetarni suverenitet Republike Hrvatske, važno je istaknuti da je Republika Hrvatska zakonima i normama prisilne naravi zaštitila svoj monetarni suverenitet i domaću valutu kao zakonsko sredstvo plaćanja te da se mogućnošću ugovaranja valutne klauzule ne dovodi u pitanje kuna kao nacionalna valuta i zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj niti narušava monetarni suverenitet Republike Hrvatske.

Tako je propisima Republike Hrvatske propisano da je kuna zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj i ista se (osim kada je zakonom dopušteno da se za plaćanja u zemlji može dopustiti i korištenje druge valute) treba koristiti za sva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske, uz istovremenu zabranu plaćanja u stranim novčanim jedinicama (članak 21. stavci 1., 2. i 3. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (Narodne novine, br. 75/08 i 54/13)). Plaćanje u valuti Republike Hrvatske mora se vršiti i u slučaju kada je svota novčane obveze vezana uz tečaj valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti, dakle u slučaju ugovorene valutne klauzule, kao i u slučaju kada obveza plaćanja, protivno zakonu, glasi na plaćanja u stranoj valuti. Radi se o kogentnim pravnim normama te su za nepridržavanje istih predviđene sankcije.

Člankom 22. stavkom 4. ZOO-a propisana je primjena odredbi ZOO-a o kamatama na sve novčane obveze, bez obzira na valutu u kojoj su one izražene, a takvu odredbu Prijedlog ne sadrži. Navedena je odredba potrebna neovisno o odredbama stavaka 1. i 2. istoga članka, budući da bi bez tog uređenja postojala pravna praznina u pogledu kamata na

novčane obveze, koje su u skladu s propisima koji su bili na snazi u vrijeme ugovaranja, izražene u stranoj valuti te bi propust u uređenju ove situacije izazvao pravnu nesigurnost i otvorio mogućnost brojnim sudskim postupcima u kojima bi to pitanje morala rješavati sudska praksa.

Postojanje mogućnosti ugovaranja valutne klauzule opravdavaju činjenice postojanja vrlo visoke razine štednje u devizama, zaštita tražbina vjerovnika od gubitaka, stabilnost financijskog sustava zemlje te u konačnici i zaštita dužnika od mogućih neizravnih negativnih posljedica. Svrha valutne klauzule je očuvati realnu vrijednost ispunjenja činidbe kako bi protučinidba o dospijeću imala istu vrijednost koju je činidba imala u vrijeme njezina ispunjenja. Kako je utvrdio i Ustavni sud Republike Hrvatske u Rješenju, broja: U-I-392/2011 i dr., od 13. prosinca 2016. godine: „...članak 22. ZOO-a ima legitiman cilj: dopuštanjem ugovaranja valutne klauzule štiti se jednaka vrijednost činidaba sudionika ugovornog ili drugog obveznopravnog odnosa zbog moguće promjene vrijednosti novca u razdoblju između nastanka novčane obveze i njezina ispunjenja (dospijeća).“.

Izmjenama postojećih odredbi na predloženi način, utjecalo bi se na sve adresate navedenih normi, a ne samo na potrošače. Mogućnost ugovaranja valutne klauzule postoji jednako za sve subjekte i primjenjuje se jednako na sve ugovore (građanskopravne, trgovačke). Hoće li valutna klauzula biti ugovorena ovisi o slobodnoj volji objiju ugovornih strana. Zaštita potrošača treba se stoga provoditi izmjenama posebnih propisa kojima je osnovni cilj zaštita potrošača, a ne općim normama, kakve su norme ZOO-a, koje se primjenjuju na sve vrste ugovora te obuhvaćaju širok broj adresata.

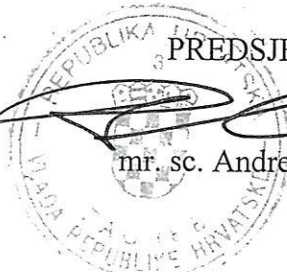

Vezano uz zaštitu potrošača Vlada Republike Hrvatske upućuje da je problematika vezana uz zaduživanje potrošača uz valutnu klauzulu u švicarskim francima (a na koju problematiku se poziva predlagatelj) sistemski riješena putem donošenja Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj 102/15) i Zakonom o izmjeni i dopunama Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj 102/15). Nadalje, s obzirom na to da banke primarno odobravaju kredite iz sredstava prikupljenih depozita, a koje hrvatski građani drže pretežito u eurima, može se pretpostaviti da bi ukidanjem valutne klauzule buduće kreditiranje potrošača poskupilo, kao i dovelo do povećanja rata i glavnica postojećih kredita, te se s te strane ukazuje upitnim bi li usvajanjem ove zakonodavne inicijative došlo do ukupnog pozitivnog efekta za potrošače.

Zaključno, a vezano uz navode predlagatelja da bi se Prijedlogom zakona u potpunosti otklonio valutni rizik kod svih kreditnih dužnika, Vlada Republike Hrvatske ističe da je potrebno imati u vidu i sagledati Prijedlog zakona i u svjetlu mjera koje su proteklih godina poduzete s ciljem smanjenja izloženosti tečajnom riziku koji proizlazi iz kreditiranja u stranoj valuti. Dio tih mjera bio je usmjeren na povećavanje troškova poslovanja banaka s deviznim sredstvima (prikupljanja deviznih depozita i odobravanja deviznih kredita), a dio na informiranje klijenata banaka o potencijalnim valutnim rizicima i na osiguravanje razboritog upravljanja tim rizicima te na pružanje potrošačima mogućnosti izbora između kunskih i deviznih kredita u bankama. Tako je i Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) ocijenio da je Republika Hrvatska potpuno usklađena s preporukama Odbora o adresiranju rizika koji proizlaze iz kreditiranja u stranim valutama (https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/recommendations/2015/ESRB_Follow-up_Report_2015_02.pdf?80593900582fe875a8479f9553a26559).

Također, Vlada Republike Hrvatske podsjeća i da je Zakonom o stambenom potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj 101/17) propisana mogućnost besplatne konverzije kredita iz eura u kune. Konačno, Vlada Republike Hrvatske podsjeća i na strategiju pristupanja europodručju, što bi u perspektivi eliminiralo tečajni rizik povezan sa zaduživanjem u euru, dok bi Prijedlog mogao stvoriti ozbiljne sustavne rizike, smanjiti dostupnost i povećati cijenu kredita i retroaktivno opteretiti potrošače.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati predmetni Prijedlog zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, mr. sc. Josipa Salapića i dr. sc. Kristiana Turkalja, državne tajnike u Ministarstvu pravosuđa, te Mirelu Fučkar, pomoćnicu ministra pravosuđa.

The seal is circular with the text 'REPUBLIKA HRVATSKA' at the top and 'VLADA REPUBLIKE HRVATSKE' at the bottom. In the center is the coat of arms of Croatia. The word 'PREDSJEDNIK' is printed in bold capital letters above the signature.
PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković